

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemaš ponedeljke in dneve po praznikih, ter veija po pošti prejemam, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četr leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemam za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".
Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Iz Dunaja

prihajajo zadnje dni čudna in strašna poročila. Na borzi je zmešnjava in strah, denarno poslovanje je ustavljeno, vsi denarni papirji so več ali menj ob veljavo prišli, nekatere nihče neče kupiti za nič, več bank je skupaj palo, druge so izgubile več nego polovico akcijskega kapitala, v petek že se je govorilo od 116 bankrotov, iz milijonarjev so postali mnogi berači, — škoda finančijelna je strašna, pred dvema dnevi so govorili, da je vse škode za dve sto milijonov, zdaj že pravijo, da je štiri sto milijonov škode, in vsi glasovi so edini v tem, da se ne da preračunati, kako daleč bode ta denarna kriza segla.

Ravno tako so vsi glasovi edini v tem, da je te strašne katastrofe krivo sleparstvo ali švindal, kateri se je pred očmi ustavovne vlade na Dunaji z ustanavljanjem bank in z igranjem na borzi na Dunaji zadnja leta godil. Vrč je tako dolgo na vodo hodil, da se je razbil. Kakor po dolgem pijančevanju pride „lasje bolé“, tako pride po borzovnih orgijah poplab, ki je neusmiljen, a zaslužen.

In to baš zdaj, ko so tuji iz vsega sveta na Dunaji pri svetovni razstavi. Kakor nalašč je osoda pripustila, da se je „krah“ pripetil ravno pred očmi vsega sveta; da se tuji svet, ki je prišel občudovat avstrijsko delavnost, marljivost, štedljivost in gospodarstveni napredek — prepriča o gnjilobi gospodarstveni, ki je pod nemškimi mi-

nisterstvu zavlada pri nas, protežirana, negovana in podpirana v odločilnih krogih.

Koliko so še pred nekoliko dnevi ustavoverni listi na Dunaji oblastno na prsi tolkli v ponosu, da je svetovna razstava izvršena pod očmi zdanjega ustavovernega ministerstva, da bode svet, ki se bode k temu „činu miru“ na Dunaji zbral, videl uredene razmere, dovršeno nemško vladno poslopje. A svet, ki se je pri razstavi zbral, je videl, da v razstavi sami vlada zmešnjava in nered, da je vse neuredjeno, nedovršeno — vse blamaža. In kakor bi se osodi ne bilo dovolj zdelo, podrla je še borzo in posvetila v brezno naših spačenih razmer.

Nemški centralisti so velik udarec dobili. Žalibog, da bode bolel tudi druge, ki so nedolžni njihovega sleparstva, da bode bolel celo državo.

Vse eno pa ima ta katastrofa velik nauk in velik pomen. Gospodarstveno življenje je v najožji zvezi z narodnim in političnim. Zato smemo preverjeni biti, da prej ali slej pri nas v Avstriji tudi v narodnih in političnih rečeh za centraliste pride enak „krah“, enaka povodenj, kakor je ravno zdaj videti v denarnih zadevah.

Dozdaj je vladala v Avstriji dunajska borza. Dunajski judje, krščeni in nekrščeni, so plesali okolo zlatega teleta in vodili politiko države. Samo opozorujemo na znani „Chabrus“, s katerim so borzijanci večino v češkem zboru dobili. Dalje: Hohenwart je padel tudi zavoljo intrig teh krogov, ker je njegov tovariš Schaffle resno voljo imel, sle-

parstvu na borzi konec storiti. — Ali bode zdaj, po tako strašnem padci teh oderuhov vendar tudi političen vpljiv te klike nehal? Čas bi bil in naravno bi bilo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. maja.

Delegaciji ste končali svojo sesijo. V poslednji seji 12. maja je grof Andrassy v ogerski delegaciji naznanjal, da so sankcionirani enaki sklepi delegacij in da cesar izreka hvalo za patrijotično žrtvovalnost kljub izrednim finančijelnim težavam, s katerimi se ima boriti ogerska država. Končno se Andrassy tudi v imenu vlade zahvaljuje za skazano zaupanje. To hvalo so si delegacije res zaslužile, tako pokorne in postrežljive so bile letos proti ministerstvu. Potem je bila ogerska delegacija sklenena. Enako je šlo pri avstrijski delegaciji. Tudi tukaj se je zahvalil Andrassy, Schmerling pa je odgovarjal. Prihodnja avstrijska delegacija bode že od direktnega državnega zbora izvoljena.

Dalmatinski poslanci so, kakor nekdanj kranjsko-slovenski, svoje politično prepričanje za eno železniško koncesijo prodali. Pa še buje. Danilo, Ljubiša in tovariši so se zdaj zedinili z dalmatinsko — birokratično kliko, katere vodji sta dvorni svetnik Lapena in župan Bajamonti. Iz početka so vsi narodni dalmatinski poslanci napravili konsorcij za dalmatinsko železnico. Po glasovanju Danila in drugih za volilno reformo, so ostali poslanci izstopili iz tega konsorcija, ker niso hteli biti sokrivi izdajstva svojih tovarišev.

Katastrofo na **dunajski borzi** razpravljajo vsi listi iz svojih stališč. Ustavoverni

Listek.

Dunajska svetovna razstava.

(Izvirno poroči o „Slov. Narodu.“)

II.

Na Dunaji 8. maja.

Dasi je razstava javno in slovesno odprta, vendar vse priprave za dolgo časa še niso dokončane. Nekateri oddelki se dozdaj še tudi celo ne kažejo, na pr. oddelek za umetnosti se bode še le 15. maja odprl. Napak pa bodo rože in sadje in rastline, — ki se zdaj kažejo zunaj galerij na vzhodni strani razstavne ograje, le nekoliko dni razstavljene.

O rožah tedaj, ki so cvet narave in kinč življenju prvo besedo. Razstavljene so rože v dolgih gredah, na desno in levo je pot za obiskovalce, na straneh in mesto strehe so plahte. Videti pa je umetnih vrtnarskih in planinskih rož, kar jih rodi sever in jug, zmes so okusno razstavljene zelene rastline, ponosne palme, slavonosne lavorike, smereke, kdo bi imenoval vsa plemena orbidej, acelej, cvetočih zlatih jablan, pelagonij v vseh bar-

vab, kamelij, in kak se zovejo vse cvetoče in necvetoče rastline.

Omembe vredna je mala tužna jelka, bila je vsajena v mali lonec, kak pedenj dolga a za žitno slamo debela, in cena ji je bila napisana 100 gl. Bila je iz knez Salmove vrtnarije iz grada Reis. Razstavili so te rastline posebno dunajski vrtnarji, pa tudi tuji; nekemu Hamburžanu, ki je svoje rože tudi na dunajsko razstavo poslal, so zvečine usahnole, ker so mu na železnici predolgo zaležale in jih niso polivali.

K cvetju spada tudi sad. Tako je bilo na skrajni strani cvetne razstave videti zimskih ostankov jabelčnih lanske slabe letine, kar je razstavilo Štajersko vrtnarsko društvo, bavarsko, monastir Kremsmünster in posamezniki. Pri Štajerskem vrtnarskem društvu je bilo brati tudi nekaj slovenskih imen iz radgonskega okraja. Isto tako je bilo videti sočivje od koruna in hrena počenshi v vseh stopnicah zemskih pridelkov do špargelja in kartjola, razstavljeno od Šonbruna pri Gorlici, od ogerskih, württembergških, bavarskih in domačih vrtnarjev, korun, fižole, kumare, vse izrasteno, kakor

kje v jeseni. Jagode so bile velike kakor mali grozdi.

Ker je na razstavni mapi ta oddelek zaznamovan z imenom razstava sadnih dreves, mislim, da se bodo poznej tukaj kazala sadna drevesa.

Sedaj pogledjmo zopet v industrijsko palačo, kako daleč so priprave kaj došle. V rotundi hrup in zabijanje, kakor v kaki delavnici, tu zabijajo stalo in omare, tam odpirajo zaboje in spravljajo blago, ondi malajo napise, tako gre vse križem, kakor na velikem semnji zjutra, dokler še kupci niso došli. Rotunda je kozmopolitična, tukaj razstavljajo Francozi, Nemci, Britanci, Švica in Avstrija poleg eden drugega. Francoski lev nad drugimi bronastimi izdelki je veličastno vladal že 1867 o pariški razstavi, in je tudi tukaj kinč rotundi, Angleška ima dozdaj v rotundi visoke medene cevi, Švica svoje simbole v visokih ženskih podobah, Avstrija mili-sveče s podobo iznajdnika, kar je sicer vse že bilo videti na dan odpiranja razstave.

V galerijah je dozdaj delo tako le napredovalo. Na zahodni strani imajo naj več že razloženo Italija, Švica, Belgija, Nizo-

skušajo olepšati in zakrivati to prikazen dunajske korupcije, ki se je baš sedaj pred očmi priromanah k razstavi tujcev, v svoji nagoti pokazala. Češki listi imenujejo ta „krach“ na dunajski borzi narodno-gospodarski Sedan, kateremu je kriv sedanji vladni sistem. Finančni minister Depretis se je tedaj dal res pogovoriti, da je borzi dal na razpolaganje 4 milijonov gl. Kako pride vendar denar davkoplačevalcev do tega, da se rabi v podporo židovskemu igralcem na borzi? — Vsed borsne krize se je podala deputacija velikih bank k ministerskemu predsedniku, kateri je obljubil, da bo vlada kar je v njenih močeh, storila za olajšavo kritične situacije. V Ljubljano je došel včeraj telegram, da je finančni minister Depretis moral odstopiti in da je na njegovo mesto poklican Hopfen (?). Cela novica se nam neverjetna zdi. Ko bi se pa to uresničilo, bil bi nam dokaz, da res dunajski borzijanci vladajo Avstrijo, ministre nastavljaajo in odstavljajo itd.

Vnanje države.

Na *Francoskem* so bile v nedeljo zopet v štirih okrajih volitve za narodno skupščino. Izid še nij znan, akoravno nij dvombe, da zopet zmagajo odločni republikanci. 19. maja se pa zopet snide narodna skupščina. Denarno stanje francosko je jako ugodno. Prve dni tega meseca je bila četrta milijarda popolnem izplačana. Za izplačevanje pete milijarde ima vlada že 700 milijonov v menjicah v svojih blagajnicah. Vsak mesec pa še 100 milijonov od poslednjega posojila. Nij dvombe, da bo vlada v stanju, izplačati v jeseni Prusom vojno odškodnino popolnem, brez da bi trebalo novega posojila. Poslednja seja parlamentne komisije v soboto se je zopet prav mirno vršila.

Nemški državni zbor je dovršil denarno postavo, po kateri se bodo v prihodnje kovali v zveznih državah cekini po 20, 10, 5 in 1 marki. Državni zbor je sicer kljub ugovoru vladnega zastopnika tudi sklenil, da se kujejo tolarji po 2 marki, kar bo pa zvezni svet težko potrdil. Sedaj pride na vrsto tiskovna postava, katera je bila zaradi nenavzočnosti Bizmarka odložena. Nemški žurnalisti je menda ne bodo preveč veselili, ker je vladni predlog zelo reakcionaren. Mnogi vidijo novi postavi le sredstvo, s katerim bo vlada zatrla opozicijsko časopisje.

Pruski vladi pri vsej njeni mogočnosti še vedno mnoge stvari preglavico delajo. Ne le, da se južne nemške države nečejo več bližati pruskemu žrelu, tudi doma se izbujajo zopet opozicija. Razdraženje med kato-

ličani je vedno huje, v Elzasu morajo že žandarji s sabljami razganjati srditi narod, dogodki v Frankobrodu in Wiesbadenu so znani. Sovraštvo zoper Pruse v omenjenih mestih je vsled tega še huje, nego je bilo prej. Brunsviški vojvoda hoče zapustiti svojo deželo hanoveranskemu dednemu kraljeviču. Prusi že sedaj kriče, da to nikakor ne gre, ker potem takoj zopet prevlada v sosednji Hanoveranski Prusom sovražna stranka, katera je še sedaj tako močna kakor kedaj. Vidi se, da bo de imel pruski moloh še mnogo dela, predno pogoltno vse, po čemer zija.

Angleškimi naselbinam v Afriki žuga huda nevarnost po divjih zamorcih Ašantijih. Nizozemci so pred nekaj časom odstopili Angležem naselbino Elmino, od katere so poprej kralju Ašantijev plačevali vsako leto nekaj tisuč, ker Elmina spada pod njegovo okrožje. Angleži pa tega davka niso plačevali. Pred nekaj časom je poslal angleški namestnik v Cap Coast Castle poslaništvo v Kumazi, da ki sklenil z Ašantiji trgovsko pogodbo. A kralj je poslanca pridržal, češ, da so mu Angleži dolžni 15.000 funtov šterlingov davka od Elmine. Nato je napadel zaveznike Angležev, Fantije, ter jih otepel posledni čas v dveh bojih. S 40.000 vojaki se bliža angleški naselbini, kjer je vse v velikem strahu. Kako zelo se je angleški upljiiv povsod zmanjšal, se vidi tudi iz tega, da se Sultan v Sansiboru neče ukloniti angleškimi terjavom zaradi odprave kupčije s sužnjimi.

Dopisi.

Iz Maribora 11. maja [Izv. dop.] Kakor je bilo v „Slov. Narodu“ naznanjeno, napravili so tukajšni dijaki prvega maja izlet v Ptuj. Zarano že ob 1/4 uri so se zbirali, in res veliko število jih je prišlo skupaj. Ko so se bili uredili, se je pela na velikem trgu pesem „Slovan“. Nebo je bilo jasno, pot gladek in tako so lahko v lepem redu prišli proti Ptuj, kder se njim že daleč iz mesta pripeljejo nekateri ptujski narodnjaki naproti, in hitro za temi prideta tudi dva mariborska profesorja še z nekaterimi dijaki, ki so se skupaj z vlakom pripeljali. Vsi so bili z „živio-klici“ srčno pozdravljeni. Ptujski narodnjaki so vse dobro sprejeli. Skoz mesto so šli v lepem redu k narodni gostilnici, v kateri je čitalnica. Pri prihodu se je pela pesem „Naprej!“

Ogrom se pozna, da imajo še novo državo, kajti svoj oddelek imajo z visokimi in širokimi zastavami od gornje in spodnje strani omejen. Ruska razstava je skoro celo gotova, bogate rudnine, pri kožuhovalni se rade gospe ostavljajo in si z očmi merijo, kako bi se jim ta ali ta kožuh prilagel. Turek razstavlja dve mali ročni ladjici bogato oblečeni; za Sultanove zaklade, ki jih misli razstaviti, se še stavi paviljon. Perzija, Azija in Japaneci imajo svoje reči precej v redu.

Tako tedaj vidite že iz tega pogleda, da je bilo zadnjič še vse preveč rečeno, ako sem omenil, da je petina razstave že gotova. Kakor v galerijah, tako se stavi in pripravljajo tudi okolo galerij. Na severni strani je veliki dolgi krov v razstavo mašin in okolo in okolo ima vsaka država in vnanji narodi svoje hrame in krčme. Ruska gostilnica ima za točarje original-Ruse v visokih škornjeh, košato obšitih kratkih črnih hlačah, eden ima rudečo, eden modro jubko nalik vozniki bluzi a z zlatim pasom. Ruska gostilna je bila precej obiskovana, dasi se šteje med najdražje.

Od 5. je vstopnina 1 gl., a obiskovanje,

Po obedu so dijaki se malo sprehajali. Okolo 3. ure so se zopet zbrali k izletu na mali griček blizu Ptuja. Tam se je pri tamošnji gostilnici izvrševal I. del programa. Precej ptujskih narodnjakov je bilo navzočnih in gotovo še bi jih bilo več prišlo, da bi jih ne bil črni oblak, ki se je na lepem nebu prikazal, zadrževal. Lepi govori na obeh straneh so se slišali. Ptujčani so tudi tam pokazali ljubezen do dijakov v vsacem obziru. Po končanem prvem delu programa so se napotili v mesto nazaj. Pri bramcu dr. Ploja so se vstavili in zapeli lepo pesem, po kateri so bili povabljeni na dvorišče, kjer so bili dobro pogosteni. Večer ob 8. uri se je začel ples v čitalnici, kjer se je tudi drugi del programa vrlo izvrševal. Prišlo je precej odličnih mestjanov in okoličanov v dvorano, katerim se je vsem na hči videlo, da se dobro zabavajo. Dijaki so nam zapeli dosta lepih pesmi in pokazali, da so krepki sinovi Slave. Posebno pa so pokazali ptujski narodnjaki ljubezen do slovenskih sinov s tem, da so jih lepo sprejeli, jih dobro pogostili in se z njimi veselili tako, da bodo vedno v spominu dijakov ostali. Po končanem plesu je prišel čas odhoda. Ob 1/4 zarano smo se z vlakom v Maribor nazaj odpeljali. Eden povabljenih gostov B. R. N.

Od Košane na Notranjskem, 12. maja [Izv. dop.] V košanski fari razsajati kužni boleznii škardlatinka ali rudečica in tifus, kateri ste končali že mnogo ljudij. Prav razširjena je rudečica okrog Košane, ker že najmanj 40 ljudi leži, in ne dolgo, ležalo jih bo na stotine, ker bolezen zmirom huje pritiska. — Kakor je kužna bolezen že sama na sebi velika nesreča ljudstvu, kate-rega se loti, in ljudstvo milovanja vredno, še bolj se nam mora pa ono smiliti, ako vidimo da postavljenici v zdravstvenih zadevih se za to nič ne brigajo. —

Ljudstvo se poslužuje iz nevednosti sredstev, katera namestu da bi k zdravju pripomogla, slabe nasledke imajo. Kaj le misli slavni zdravstveni svet, kaj to, da nič ne učini, da bi se nalezljivi bolezni, katera se tako zelo širi, v okom prišlo? Neprizanesljivo, je da se v zelo važni zadevi tako

zemlje in tudi Angleško, Amerikanski oddelek še je skoro celo prazen, Francozi so še pri začetku, stranske poprečne galerije so prazne. Pri Švici je pristavljena nova stranska galerija, ki kaže švicarsko hišo in na stenah vse polno umetno rezanih reči. Angleži so bogati, kakor kažejo teški zlati in srebrni izdelki, tepihi, pohišstvo, pa tudi praktični, kajti nek razstavnik galanterijskih produktov je ob enem že tudi pridno prodaval. Indijskemu oddelku, ki še je malo uredjen, je videti dvojica velikih slonovih zob, velikih, kakor največji rogovi ogerskih volov, stopalo slonove noge je okusno prevlečeno s tigrovo kožo, dišave so videti v različnih oblikah, kako rastejo in se pripravljajo. V Italijanskem oddelku budijo posebno pozornost marmorski kipi iz Milana, sicer bo še pa priložnost, o posameznih narodnostih in državah posebej govoriti.

Na vzhodni strani rotunde je Avstrija z razstavo skoro gotova, ena galerija je polna steklarskih izdelkov, juveliri so bogato zastopani in ta malenkost kakih dveh ženskih garnitur razloženih na baršunovi postelji stoji samo kak 1 1/2 miljon.

ki se sedaj zaradi priprav ob 10. uri začne in ob 6. konča, je jako slabo, tudi od indot došli posebni vlaki so dozda po 2—3 osebe pripeljali, toda za bodoči čas je iskalo p. samo švedsko-norveško zastopstvo 800 stanovanj, magistrat pa brani obiskovalce proti odrtniji hotelov sam, da jih sili tarif objavljati.

Na življenje in smrt.

(Povest iz zadnje ameriške vojne.)

(Dalje.)

Bilo je zastoj, ga v tej zadevi pregovarjati. Najboljše v takih slučajih je vedno stvar brez ugovora pritrditi.

„V teh okolnostih,“ pristavim jaz, „bi jaz šel v kak tih zakoten kraj, dokler ta strast ne mine.“

„Ne bode minila. Ako bi šel v kakšno norišnico, delal bi se pametnega, dokler pozornost odjenja. Potem bi usmrtil strežaja in poiskal naravnost ono nedolžno deklico.“

„Tedaj zapustite deželo.“

„To bi deklico rešilo, vendar, doktor, eno življenje je tako drago kakor drugo. Če

indiferentno kaže. — Na Gorenjskem morajo župani, kateri se pregrešijo o zmanjšani in poginu živinske kuge 500 gold. kazni plačati; ali bi se ne spodobilo našemu zdravstvenemu svetu globe diktirati višje nego one, ker človeško življenje mora menda vendar več vrednosti imeti, kakor živinsko? — Gospodu c. kr. okrajnemu glavarju kot poglavitnemu udu imenovanega sveta svetujemo, da „nemudoma“ v košansko faro ide „in höchsteigener Person“, kakor hodi, kadar je treba kakšni vladi nedopadljiv list zadušiti in zatreti, — prepričal se bode velike nesreče ljudstva in tam je polje, ker se zna prebivalcom nasproti kot skrbnega očeta izkazati.

Iz Loža 10. maja [Izv. dop.] Meseca aprila je G. J. T. sekretar šneperske graščine v pričo več čitalničnih udov govoril, da bi brez Nemcev naša čitalnica ne mogla obstati. G. T. menda vidi, da naši kmetje so se naveličali plačevati za germanske časnike, katerih cela kopica v čitalnici leži. Samo biti ud čitalniški, to nema nič na sebi, treba je kaj od nje dobiti. Naši odborniki bi mogli dobro vedeti, da noben človek za nič tudi nič ne da. Naj bi se torej naročila vsaj po dva eksemplara slovenskih časnikov, kakor so „Slovenski Narod“, „Novice“ itd. Take časnike, katere ljudje radi beró, naj se naroče, ne pa nemški. En eksemplar naj ostane čitalnici za bližnje ude Starotržanov. Drugi naj bi se na dom pošiljal, da bi po vrsti čitali vsi časnike. Gotovo potem ne bi bil nobeden odstopil. Ta misel je bila izrečena že l. 1872. Naj bi se bila uresničila. To bi bilo boljše, kakor čez tiste zabavljati, ki so odstopili. Zakaj tudi ti so dobri Slovenci in radi bero slovenske novine.

Domače stvari.

— (O ljubljanskem škofu.) Potrjuje se nam tudi iz Dunaja, da je v včerajšnjem listu priobčena povest „Besednikova“ resnična, da je namreč g. Müller — resigniral na stolico ljubljanskega škofovstva, da bodo torej še dalje novega škofa iskali.

te mlade gospe ne usmrtilim, bodem drugo človeško življenje žrtvoval.“

„Ljubi prijatelj,“ odgovorim jaz kolikor mogoče z lahnim glasom, „te fiksne ideje se dajo ozdraviti. Udajte se umnemu zdravljenju. Celo Vaše telo je od bolezní oslabljeno. Postanite stoprv zdrav na telesu, in duh bode tudi okreval.“

„Nasprotno, — moj duh trpi in telo potem tudi slabi. Umno zdravljenje! Povpraševal sem vse sloveče zdravitelje tu in v Evropi za svet. Nekateri mislijo, da jih za osle imam, drugi se pametno drže in govoré, kakor Vi, o zdravljenju. Nobeden nij imel vspeha. Zdravniki mi ne morejo pomagati.“

„Zakaj ste tedaj k meni prišli?“

„Da slišim Vaš prijateljski svet,“ odgovori in primakne svoj stol bliže, ter govori s tibim glasom, „da Vam, kot prijatelju in odkritosrčnemu možu eno vprašanje stavim, na katero jaz za odgovor samo „da“ ali „ne“ zahtevam.“

„Nadaljujte.“

„V teh žalostnih okolščinah, v katerih se nahajam, — bode-li pred Bogom opravičeno, če sebi življenje vzamem? Bode-li

Zakaj neki ne bi vzeli iz domačega duhovstva enega?

— († Anton baron Cojz.) Pogreb v Predosljih, kjer je Cojzova graščina Brdo, bil je jako slovesen. Mnogobrojno ljudstvo je žalujoče spremljalo ljubljenelega svojega občana in dobrotnika cele okolice k rakvi njegovih prededov. Peveci iz Ljubljane in Kranja so še enkrat zapeli in marsikatero oko ginjenih poslušalcev se je solzilo. Naj vrli mož v miru počiva!

— (Kranjska stavbena banka.) To akcijsko društvo je imelo zadnje nedeljo občni zbor. V opravní odbor so voljeni gg.: Jul. Dürfel, arhitekt na Dunaji, J. Gorup, veliki trgovec v Trstu, vitez Gutmansthal, graščak, M. Hočevnar na Krškem, Jan. Kozler, Peter Kozler, Jos. Krisper, Jos. Lukman, E. C. Mayer, A. Malič, dr. Schaffer, dr. Schrey.

— (Vojni minister Kuhn) je bil včeraj v Ljubljani. Odstopil je bil v „hôtel Europa.“ Denes (13. maja) je odpotoval v Reko.

— (Ministerstvo za nauk in bogočastje) je izdalo novo prepoved, da se v narodni šoli ne smejo rabiti druge knjige, nego one od ministerstva dovoljene.

— (Iz Ljutomera) nam eden tamšnjih dopisnikov piše: Mimo ljutomerske čitalnice 8. maja gredoči nemškutarji so godrnjali, kakor polh v dupli. Zakaj pa? Hej, okrajni zastop in učiteljsko društvo ljutomerskega okraja sta si pri obedu slovensko trkala sè slovensko slovečo kapljico. Okrajni zastop je imel ta dan zadnje sejo častno dovršenega 3letnega delovanja; učiteljsko društvo pa baš tako. O zadnjem zborovanju učiteljskem javi „Slovenski učitelj“: Gledé volitve novega odbora poročamo, ka izmed 23 pričujočih učiteljskih močij predseduje tudi bodoče leto g. Kryl, podpredseduje g. Meglič, gosp. Blaže Pernišek je mesto Lapajna prevzel tajništvo, g. Postružnik pa ima tudi sedaj blagajništvo.

— (Iz Šoštanja) na slov. Štajerskem se nam piše 11. maja: Zopet imamo več upanja, da vendar le dobimo železnico mimo

našega trga kljubu nasprotovanju Lohninger-ja. Inženérji so črto od Šoštanja v savinjsko dolino po pevníškem grabnu na novo merili in našli, da za zidanje železnice ne bode nobene posebne težave. Slišimo, da za železnico Slovenji-Gradec-Celje so se že našli kapitalisti, kateri bodo preskrbeli potrebni fond, v tem, ko za črto Knittelfeld-Zaprešič potrebnih 28 milijonov gld. še po zraku plava.

— (V Mariboru) se je 1. maja ustanovilo okrajno učiteljsko društvo za mariborsko okolico. Živela mnogo let na korist učiteljev in šol!

— (Doneski za podpiralno zalogo slovenskih vseuč. dijakov v Gradci.) Dalje so za ta zavod darovali: Sl. deželni zbor koroški 50 gld.; sl. deželni zbor štajerski 100 gold. (za leto 1873); sl. deželni zbor goriški 200 gld.; visokor. g. A. baron Cojz 100 gold.; po gosp. stud. prof. Hubadu nabrano 6 gld. 82 kr.; gosp. cand. prof. J. Berbuč zopet 2 gld.; gosp. J. de Jenner trgovec v Trstu 5 gld.; gosp. dr. Iv. Mencinger advokat v Kranji 5 gld. (letni donesek?); gosp. Mohar stud. med 1 gld.; g. A. Klodič dež. šolski nadzornik 4 gld. (kot drugi letni donesek.) (Opomba. Kjer nij izrekoma zabilježeno, je dotična svota darovana, da se h glavnici prišteje t. j. dar enkrat za vselej.) Za vse te doneske se v imenu opravnílega odbora srčno zahvaljuje profesor K r e k, predsednik.

— (Skupščina slovenskih pedagogov) bode — kakor piše „Napredak“ — letos meseca avgusta v Beči in to prav za gotovo. Delajo se že različne priprave, pri katerih slovenskim učiteljem posebno pomagajo razna dunajska slovenska društva, ki bodo udeležencem zbora preskrbela brezplačna stanovanja. Dnevni red in dan zbora se bode v kratkem objavil.

— (Št. Jakobska posojilnica v Roži.) Ravno bo 10. t. m. pol leta, kar je ta kmetska posojilnica začela svoje delovanje in že kaže denarstveni zapisnik nad 15.100 gld. prejemkov in nad 30.200 gl. vsega premeta. „Besednik.“

za me smrtni greh, če to z lastno roko izvršim, kar sem enemu steklemu psu storil?“

Jaz ponavljam te besede, kakor je je on izgovoril, vendar nijsem v stanu slovensnega premisleka izraziti, s katerim mi je on to strašno vprašanje stavil. Nekaj minut nijsem mogel nobene besede izpregovoriti. Potem vstanem in mu rečem, da nečem odgovoriti niti „da,“ niti „ne,“ da nij prav, meni takšno odgovornost nalagati. Potem vstane tudi on in reče, da se bode tedaj sam odločil. Razumel sem ga le predobro, kakšen konec bi bil.

„Dajte mi do jutri časa,“ rečem jaz, „da si to reč premislim.“

„Jutri bode morda že prekasno,“ odgovori on. „Strast se me utegne po noči polastiti.“

„Tedaj pojdite z menoj v moje stanovanje, — jaz se ne bojim. Meni ne boste nič žalega storili.“

„Poskusim, vendar ne morem sam sebi zaupati. Ne zaupajte mi niti Vi.“

„Jaz Vam hočem zaupati, da, še več. Vi nijste oboroženi?“

„Zdaj nijsem.“

„Nu, skrbel bodem, da se ne oborožite

in jaz bodem svoj samokres v žepu nosil. Pri prvem znamenju strasti Vas ustrelim, in jaz merim dobro.“

Rekel sem to, da ubogega tovariša umirim. V njegovi slaboti bi bil mogel ž jim storiti, kar bi bil hotel. To mu je zadostovalo in šla sva skupaj domov.

Napeljal sem ga, da je o svojem vojaškem življenju govoril, in sem ga spomnil polagom na njegovo rano. Rekel sem mu, naj mi prve občutke bolečin v glavi popiše in vse ponovi, kar so njegovi zdravniški svetovalci pravili. Slučajno sem imel močno pripravo hadshisha pri sebi. Dal sem mu en požirek, in med tem, ko je spal, preiskal sem skrbno njegovo glavo. Glava, to morate vedeti, se ne poveča, niti ne pomanjša v razmerji z družimi telesnimi deli. Vendar njegova je bila samo kost in koža, in ta okolščina mi je bila ugodnejša, nego drugim, ki so ga prej preiskavali. Končno sem čutil, ali saj se mi je dozdevalo, neko slabo utripanje, — tako nekakšno nepravilno žilobitje, — menda dva palca nad levim ušesom. Utegnilo bi kak čutniški uzrok imeti, pa utegnili bi tudi krogla to prouzročevati.

(Konec prih.)

— (Volilcem) v poduk se tiska v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovci knjižica „Politični katekizem za Slovence.“ Spisal jo je rodoljub, profesor in deželni poslanec And. Einspieler in obsega: 1. Kaj mora vsak politično podučeni Slovenec vedeti? 2. Kaj mora vsak pošten domorodec storiti? 3. Poduk, kako se morajo volilci pred in pri volitvah obnašati? i. t. d. Živo se ta knjižica priporoča vsem slovenskim volilcem.

„Besednik.“

— (Požari.) V soboto je pogorelo v Britofu pri Kranji 14 hiš. — V nedeljo pa je ogenj uničil v Lužah nad Kranjem tudi 14 hiš.

Razne vesti.

* († John Stuart Mill.) Pretekli petek je eden največjih znanstvenih junakov, sloveči narodni gospodar in socijalni politikar John Stuart Mill, v Avinjonu 67 let star umrl. Zasluge tega vrlega moža in izguba, ki je znanstvo in društvene kroge, na koje je prvo vpljivalo, zadela, so neizmerne. John Stuart Mill je bil v Londonu 20. maja 1806 rojen; sledil je svojemu očetu James, znanemu zgodovinarju in narodnemu gospodarju v službi šefa indijske korespondence; 1835 do 1840 je uredoval „London and Westminster review“, ki je postala po njegovem peresu najboljši razgled za njegovega časa. Svojo slavo pa zahvaljuje Mill vendar spomina vrednemu delu: „Principes of political economy“, katero je v vse jezike predstavljeno. Ž njim izgubi Angleška svojega najimenitnejšega narodnega gospodarja. Tako rekoč daljša izpeljava njegovega zgoraj navedenega dela so leta 1851 na svetlo prišli „Essays on untitled questions of political economy.“ Tudi kot modroslovec je Mill po neki logični sistemi znan.

Tržna poročila.

— Iz Pešte 11. maja. Skoraj celi teden je deževalo in bila temperatura med + 9° do + 13° R. To mokrohladno vreme slabo učinja na žita, rja na pšenici se širi in samo toplo suho vreme bi še utegnulo odvrniti veliko škodo. Že dohajajo poročila, da so pozimne setve, zlasti pšenica, po rji huje poškodovane nego po mrazu. Vinogradi pa so v nekaterih krajih tako pozeblji, da nij upati nobenega branja ali samo polovico od navadnega. Vsled dežja naraščajo reke in potoki in pridejo k vsem nesrečam še povodnje. Kljub temu žitna kupčija miruje in se cene ta teden nijso nič spremenile. Moka pa vedno dražja postaja. Naši mlinci so navadne moke za kruh skoraj za vsem popredali. Tudi na Angleškem in Francoskem se žitne cene povišajo, ker letina slabo kaže. Na svinjski sejm se je ta teden 12.920 svinj (med temi 6230 iz Srbije) prignalo; kupčija je bila prav živahna, cena od 29 do 31 kr. Svinjska mast je zopet malo cenejša, po 28 1/2 do 31 gl. cent; špeh vedno enak.

— Iz Dunaja 11. maja. Katastrofa na borzi je tudi na žitno kupčijo upljivala; pomanjkalo je gotovega denarja, lastniki se pa na kredit nijso upali prodavati. Sicer pa se žitne cene povišujejo, ker se je bati slabe letine. Vsaki dan spreminjajoče se vreme, deževni, hladni dnevi, mrzle noči in slaba poročila iz dežele so preplašile kupčijske kroge. Vendar še nij tako slabo, kakor nekateri prerokujejo. Dozdaj neki setve še nikjer nijso posebno poškodovane; celo iz Banata se sliši, da tam še precej dobro kaže. Pšenice se je 15.000 vaganov prodalo za 5 do 10 kr. dražji, kakor pretekli teden. Reži se je neznatno malo spečalo.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 17. maja: Primčevo, Rupertovo, 2257 gl., Šuško, 4197 gl. 80 kr., An-

čnikovo, 1544 gl. 20 kr., v Ljubljani. — Žogarjevo, 2155 gl., v Vrhniki. — Zormanovo, 571 gl. 40 kr., Češkovo, 1301 gl., na Brdu. — Tratnikovo, 10.450 gl., v Idriji. — Kunstjevo, 4045 gl., v Radoljci.

Tujci.

13. maja.

Europa: Vojni minister Kuhn, polkovnik br. Dumoulin, podpolkovnik pl. Merkl in podpolkovnik pl. Ambrozi, generalni štab, iz Dunaja. — Dr. Portugall iz Grada.

Pri **Elefantu:** Kric, Vidovič iz Čubara. — Koren iz Kočevja. — Freybauer z gospo iz Trsta. — Paiza iz Gorice. — Jeretine iz Litije. — Kraum (?) iz Bleda. — Koželj iz Dobrave. — Novošič iz Kamnika. — Grofica Kornitz iz Galicije. — Ružička iz Dunaja.

Pri **Malič:** Kren iz Kočevja. — Kuntera iz Zagreba. — Faleškini iz Trsta. — Haslinger, Kindinger iz Dunaja.

Pri **Zamorec:** Hofman iz Gostinega.

Hrana po niski ceni

o poldne in zvečer, v gostilnici

„Zur Bierquelle“,

v gradiščnem predmestju, hišna št. 1.

(134)

Z O B O V I

in
ozobje,

najboljše v celem avstro-ogerskem cesarstvu so po meni iznajdeni e. kr. l. pr. zobovi in ozobja, in se nahaja odzdan moja

delavnica na Dunaji.

v mestu, Adlegasse Nr. 1.

Na razgovor od 8. zjutraj do 6. zvečer.

Tudi ob nedeljah in praznikih.

D. Herzl,

(126—3)

e. k. posestnik privilegija.

Dunajske borze izvirno telegrafično poročilo nam nij došlo do končanja lista.

Naznanilo.

Od Korenovega travnika v Pruljah se letošnja košnja na štiri dele po niski ceni v najem daje, do vtorka. Več se izve pri hišni posestnici v Ljubljani, na Poljanah št. 66. (133—1)

Henrik Maurer

V LJUBLJANI

priporoča svojo vedno dobro izbrano zalogo domačih in inozemskih barv, bronca, aneline in vseh priprav za slikarje, pozlačevalce, podobarje in mazače.

Najboljša bira lakov iz kopala, za pohiše, kočije, iz asfalta, iz jantara, iz damara, za zlato in usnje.

Najfinejše francoske zlatarske firneže.

Oljnatе barve

za fino slikarstvo.

Slikarsko platno in tvoriva

za umetnike.

Firnež iz linovega olja.

Tekoče oljnatе barve

v najboljšem linovem firneži najfinejše zmlete.

Največa izbira vsakovrstnih

ČOPIČEV.

Pravo zlato v listih i. t. d. i. t. d.

Naročila od zunaj se točno izvršujejo. (128—2)

Menjavnica

„Wiener Commissions-Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručе sreček, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevat, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti 30 frankov v zlatu in 10. gl. v papirju uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gl. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke: 1 5perc. državno srečko po 100 gl. od l. 1860. Glavni dobitek 300.000 gl., z odkupno premijo potegnene serije 400 gl. a. v.

1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gl.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gl. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke: 1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitek 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke l. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.

Potem dobitne liste na cele državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 10 gl.

Potem dobitne liste na pol državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 4 gl.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gl.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gl.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gl.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“

vse kakor koli imenovane bankine, menjične in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobropkupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez prestanda odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigatev se po vsakem ždrebanju franko zastoj razpošiljajo. (80—23)